Eduskunta
Suuri valiokunta
E 11/2016 vp, U 7/2016 vp, UJ 9/2016 – U 7/2016 vp

PUHEENVUORO
18.5.2016

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kansanedustajat,

Kiitos mahdollisuudesta antaa lausunto tässä asiassa. Kepa on kehityspoliittinen asiantuntijajärjestö ja edustaa yli 300 jäsenjärjestöä.

Kun verojärjestelmä ei toimi tarkoituksensa mukaisesti, siitä hyötyvät muutamat, mutta useimmat meistä häviävät. Veroparatiisit eivät ole uusi ilmiö, mutta pääoma on entistä liikkuvampaa. Nyt on havaittavissa ennennäkemättömän laaja kansainvälinen tahto korjata rikkinäinen verojärjestelmä. Komission toimenpidepaketti ja sen sisältämä direktiiviehdotus ovat osa tätä laajempaa rintamaa.

Tässäkin talossa ollaan harvinaisen yksimielisiä siitä, että verovälttely on epäreilua ja nakertaa hyvinvoinnin ja markkinatalouden edellytyksiä. Yhdellä sanalla voidaan kuitenkin kuvata montaa eri asiaa. Siksi onkin tarpeen muistaa, mistä käsittelyssä olevassa ehdotuksessa puhutaan.

Kyse on aggressiivisen verosuunnittelun estämisestä. Tällä ei lyödä kapuloita liiketoiminnan rattaisiin, vaan luodaan yhteisiä välineitä, joilla puuttua tilanteisiin, joissa keinotekoisilla järjestelyillä vältetään veronmaksu. Sellaisiin tilanteisiin, joissa yhtiö siirtää voittojaan matalan verotuksen maahan esimerkiksi ylisuurten korkomenojen avulla. Tällöin verot jäävät maksamatta siellä, missä todellinen arvonlisäys tapahtuu. Tästä on ehdotuksessa kyse.

Aggressiivinen verosuunnittelu ei ole vain EU-maiden ongelma. Kehitysmaat menettävät vuosittain arviolta 100-200 miljardia dollaria suuryritysten verovälttelyn takia. Summa ylittää yhteenlasketun kehitysyhteistyön. Nämä varat ovat kehityksestä pois. Direktiiviehdotus keskittyy sisämarkkinoihin, mutta EU:n toimilla on sen aluetta laajempi vaikutus.

Pakettiin kuuluva ulkoinen strategia esittelee EU:n lähestymistavan suhteessa kolmansiin maihin. On tärkeää, että esimerkiksi ehdotettua veroparatiisilistaa koottaessa ei anneta valtapolitiikan mennä objektiivisten kriteereiden ohi niin, että listalle päätyy köyhiä maita helpommin kuin isoja kumppanimaita. Tämä on välttämätöntä paitsi oikeudenmukaisuuden, myös listan vaikuttavuuden kannalta.

Suomi voi osana EU:ta toimia myös kehitysmaissa tapahtuvaa verovälttelyä vastaan. Tärkeää on, että köyhistä maista ei tule EU:n politiikan objekteja, vaan tasaveroisia päätöksentekijöitä. Tämä on myös osa kestävän kehityksen Agenda2030-tavoitteita, joihin Suomi viime syksynä sitoutui.

Aggressiivisen verosuunnittelun taltuttaminen on jatkuvaa kissa ja hiiri –leikkiä lainsäätäjän ja –valvojan ja yritysten veroneuvonantajien välillä. On tärkeää, että direktiivissä on riittävän tiukka

muotoilu ja raja-arvot esimerkiksi ulkomaisten väliyhteisöjen ja korkojen vähennysoikeuden osalta. Muuten sääntely ei ole vaikuttavaa. Kehitysmaat olisi mahdollista huomioida ulottamalla hybridisääntö koskemaan kolmansia maita. Näistä yksityiskohdista sekä tärkeistä osa-alueista, joita direktiiviehdotus ei sisällä, löytyy lisätietoa Kepan verojaostolle antamista lausunnoista.

Aggressiivisen verosuunnittelun estäminen ei ratkaise kaikkia talouden ongelmia, ei Suomessa eikä kehitysmaissa. Mutta ongelmat ja eriarvoisuus syvenevät, jos nyt ei toimita. Yritysverokannat ovat maailmanlaajuisesti romahtaneet viimeisten vuosikymmenten aikana. On aika laittaa aggressiiviselle verosuunnittelulle ja haitalliselle verokilpailulle piste.

Vakaa ja hyvinvoiva yhteiskunta on etu myös kilpailukyvyn kannalta. Suuryritysten aggressiivinen verosuunnittelu kurittaa etenkin työllisyyttä lisääviä pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Suomi tunnetaan toimivasta verojärjestelmästään, ja meillä on hyvät edellytykset toimia eturintamassa aggressiivisen verosuunnittelun vastaisessa taistelussa. Tällä hetkellä Suomi ennen kaikkea maksaa muiden huonoista tavoista.

Mahdolliset vaikutukset yksittäisiin yrityksiin eivät saa hämärtää kokonaiskuvaa Suomen kantaa muodostettaessa. Yksi tyytyväinen matkustaja ravintolavaunussa ei paljon auta, jos koko juna, eli tämä valtioiden kyky kerätä verotuloa suuryrityksiltä, on suistumassa rotkoon. Fokuksen on pysyttävä aggressiivisen verosuunnittelun estämisessä.

Suomen tulee siis direktiiviehdotuksen jatkokäsittelyssä edistää sanamuotoja ja raja-arvoja, jotka luovat todelliset edellytykset puuttua ongelmaan.

Toiseksi Suomen tulee varmistaa, että tuleva veroparatiisilista kootaan objektiivisin kriteerein sekä tarkastaa omien matalan tulotason maiden kanssa tehtyjen kahdenvälisten sopimusten kehitysvaikutukset.

Tämän salin käsittelyyn tulee lähiviikkoina ehdotus suuryritysten julkiseksi maakohtaiseksi veroraportoinniksi. Komission ehdotusta on tarkennettava niin, että raportointi kattaa kaikki maat eritellysti, jotta myös kehitysmaat saavat kokonaiskuvan monikansallisten yritysten verosuunnittelusta.

Lisätietoja: Lyydia Kilpi, asiantuntija, vero-oikeudenmukaisuus, lyydia.kilpi@kepa.fi, puh. 050 317 6738